

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului declarat de Irina Valah, reprezentată de avocatul Dmitri Chiseev, casarea deciziei din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Irina Vlah împotriva lui Igor Grosu, intervenient accesoriu administratorul paginii web „www.gagauzyeri.md” Igor Croitor, cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău,

(Dosarul nr. 2ra-1368/23
nr. PIGD 2-21124789-01-2ra-22092023)

Admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din motiv că instanța de apel nu a cercetat toate circumstanțele cauzei și nu a elucidat care din circumstanțele invocate constituie relatări de fapte și care sunt judecați de valoare.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru – jud. N. Mămăligă
Curtea de Apel Chișinău – jud. A. Panov, V. Mihaila, A. Braga

19 noiembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul declarat de Irina Valah, reprezentată de avocatul Dmitri Chiseev,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Oxana Parfeni, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 17 august 2021, Irina Valah, reprezentată de Dmitri Chiseev, a depus prin intermediul oficiului poștal cerere de chemare în judecată împotriva lui Igor Grosu, intervenient accesoriu administratorul paginii web „www.gagauzyeri.md” Igor Croitor, cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, repararea prejudiciului moral (f.d. 3-5, 15).

2. În motivarea cererii de chemare în judecată reclamanta a invocat că, la 06 iulie 2021, pe site-ul www.gagauzyeri.md a fost publicată secvența video cu denumirea „для нас коррупционеры не имеют национальности”, în care apare Igor Grosu la întâlnire cu alegătorii, în cadrul căreia a făcut anumite declarații, calificate ca fiind denigratoare de către Irinei Vlah, Bașcan al Găgăuziei [<http://gagauzyeri.md/igor-grossu-o-gaguzii-dlya-naskorruptzionery-ne-imeyut-naczionalnosti>].

3. Reclamanta a considerat că, după esența sa, informația relatată nu este bazată pe un substrat factologic necesar, este nedocumentată, iar după esența ei este calomnioasă. Acuzațiile lui Igor Grosu sunt grave și prejudiciază imaginea Irinei Vlah, ca reprezentant al unei funcții publice de rang înalt. Răspândind această informație, autorul creează o opinie greșită despre persoana vizată. Iar, difuzarea informației denigratoare, care nu corespunde realității, este în măsură să vicieze atitudinea și părerea obiectivă a populației.

4. În opinia reclamantei, declarațiile distorsionate a faptelor și informațiilor defăimătoare indicate și difuzate în acest material nu corespund realității și încalcă echilibrul de defăimare.

5. Astfel declarația făcută în limba rusă, tradusă în limba de stat, după cum urmează „*noi cunoaștem cum se comportă Irina Vlah și fratele ei, am auzit despre comportamentul ei. Domnia sa și-ar fi delapidat toate fluxurile financiare, atât bugetare, cât și nebugetare în Găgăuzia. Noi cunoaștem asta, și unicul ce vă pot*

spune, pentru noi corupții nu au naționalitate” reprezintă un fals abuziv, lipsit de oricare temei și care nu este confirmat.

6. Reclamanta Irina Valah a solicitat prin cererea de chemare în judecată:

- recunoașterea faptului defăimării, răspândirii informațiilor defăimătoare care nu corespund realității prin articolul intitulat „для нас коррупционеры не имеют национальности”, publicată la 06 iulie 2021 pe site-ul „www.gagauzyeri.md”, prin următoarea declarație: *„noi cunoaștem cum se comportă Irina Vlah și fratele ei, am auzit despre comportamentul ei. Domnia sa și-ar fi delapidat toate fluxurile financiare, atât bugetare, cât și nebugetare în Găgăuzia. Noi cunoaștem asta, și unicul ce vă pot spune, pentru noi corupții nu au naționalitate”*;
- obligarea lui Igor Grosu să-și ceară scuze publice de la Irina Vlah pentru răspândirea informațiilor care îi defăimează onoarea și demnitatea, prin articolul intitulat „для нас коррупционеры не имеют национальности”, publicat la 06 iulie 2021 pe site-ul „www.gagauzyeri.md”, prin declarația *„noi cunoaștem cum se comportă Irina Vlah și fratele ei, am auzit despre comportamentul ei. Domnia sa și-ar fi delapidat toate fluxurile financiare, atât bugetare, cât și nebugetare în Găgăuzia. Noi cunoaștem asta, și unicul ce vă pot spune, pentru noi corupții nu au naționalitate”*;
- publicarea dezmințirii articolului în format electronic pe portalul „www.gagauzyeri.md”, în același loc al benzii (machetei electronice) ca materialul negat cu următorul text: „În articolul intitulat „для нас коррупционеры не имеют национальности”, publicat la 06 iulie 2021 pe site-ul „www.gagauzyeri.md” s-a făcut următoarea declarație: *„noi cunoaștem cum se comportă Irina Vlah și fratele ei, am auzit despre comportamentul ei. Domnia sa și-ar fi delapidat toate fluxurile financiare, atât bugetare, cât și nebugetare în Găgăuzia. Noi cunoaștem asta, și unicul ce vă pot spune, pentru noi corupții nu au naționalitate”*. Declar că aceste informații nu sunt adevărate, au fost făcute fără nicio bază probatorie pentru a induce în eroare opinia publică și dăuna imaginea Irinei Vlah. Declarația respectivă denigrează onoarea și demnitatea Irinei Vlah, Bașcan al Găgăuziei”;
- încasarea din contul lui Igor Grosu în beneficiul Irinei Vlah suma de 200 000 MDL, cu titlu de reparare a prejudiciului moral.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

7. Prin hotărârea din 07 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de către Irina Vlah

împotriva lui Igor Grosu, intervenient accesoriu administratorul paginii web „gagauzyeri.md” Igor Croitor, cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, repararea prejudiciului moral, ca neîntemeiată (f.d. 45, 57-65).

8. În consolidarea soluției, prima instanță a reținut că reclamanta nu a dovedit faptul că a suferit o atingere a personalității și/sau a reputației profesionale, or, informațiile expuse în articolul invocat de reclamantă reprezintă, de fapt, judecată de valoare, care sunt exprimări ale rațiunilor persoanei, bazate pe prime deducții. Video-ul publicat la 06 iulie 2021 arată că Igor Grosu a abordat un subiect, care este obiect al investigațiilor jurnalistice și sunt mediatizate în societate.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

9. La 21 decembrie 2022, Irina Vlah, reprezentată de avocatul Dmitri Chiseev, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 07 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 53-56), completată prin cererea din 27 martie 2023 (f.d. 76-91).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL DUPĂ REJUDECARE

10. Prin decizia din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Irina Valah, reprezentată de avocatul Dmitri Chiseev și s-a menținut integral hotărârea din 07 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 88, 89-94).

11. În consolidarea soluției, instanța de apel a reținut că, prin prisma art. 7 alin. (1) și (2) coroborat art. 24 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, persoana care pretinde la apărarea onoarei, demnității și reputației sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie, trebuie să dovedească următoarele: a) pârâtul a răspândit informația; b) informația îl vizează și este defăimătoare; c) informația constituie o relatare cu privire la fapte și este în esență falsă; sau d) judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient; e) existența și cuantumul prejudiciului cauzat.

12. Instanța de apel a notat că, reclamanta Irina Vlah este o persoană publică, fiind Bașcanul Găgăuziei, respectiv nu poate să nu trezească interesul întregii societăți. Iar, limitele criticii acceptabile în adresa persoanelor publice sunt mai largi decât cele în adresa persoanelor particulare. Persoanele publice în mod inevitabil și conștient trebuie să accepte verificarea strictă a fiecărui cuvânt și faptă, atât din partea jurnaliștilor, cât și a marelui public și, în consecință, trebuie să dovedească un grad mai mare de toleranță.

13. Curtea de Apel Chișinău a constatat că, reclamanta nu a demonstrat caracterul defăimător al articolului publicat, or, informația la care s-a făcut referire nu poartă un caracter defăimător, fiind perceput eronat de către Irina Vlah.

14. Astfel, instanța a apel a conchis că, răspândirea informațiilor false și care ar leza onoarea, demnitatea și reputația Irinei Vlah nu a fost demonstrată prin probe veridice.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

15. La 15 august 2023, Irina Valah, reprezentată de Dmitri Chiseev, a depus prin intermediul oficiului poștal cerere de recurs împotriva deciziei din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea deciziei recurate și a hotărârii din 07 decembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii (f.d. 98-105, 106).

ARGUMENTELE RECURSULUI

16. În motivarea recursului, Irina Valah, în esență, a reiterat circumstanțe de fapt și de drept similare celor expuse în cererea de chemare în judecată și în cererea de apel, suplimentar invocând că instanțele ierarhic inferioare au aplicat eronat prevederile art. 7, art. 26 și art. 29 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010, prin prisma hotărârilor CtEDO în cauzele Rubio Dosamantes c. Spaniei din 21 februarie 2017, Petrenco c. Republicii Moldova din 30 martie 2010, Petrina c. României din 14 octombrie 2008, Vincent Del Campo c. Spaniei din 06 noiembrie 2018 și A. c. Norvegiei (nr. 28070/06) din 09 aprilie 2009.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

17. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023. În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Din sensul normei de drept enunțate rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

18. Respectiv, recursul declarat de către Irina Valah, reprezentată de avocatul Dmitri Chiseev, împotriva deciziei din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, va fi

examinată prin prisma temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă în vigoare până la 01 septembrie 2023.

19. Art. 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„(1) Pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel în calitatea lor de instanțe de apel, cât și hotărârile pronunțate de curțile de apel.”

20. Art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

21. Art. 432 din Codul de procedură civilă, în redacția în vigoare la momentul depunerii recursului:

„(1) Părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b1) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;

d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.”

22. Art. 440 alin. (3) din Codul de procedură civilă:

„(3) Dacă este considerat admisibil, completul examinează recursul în fond.”

23. Art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii contestate prin prisma temeiurilor prevăzute la art. 432. Instanța invocă, din oficiu, neatragera în proces a persoanelor ale căror drepturi sunt lezate prin hotărâre.”

24. Art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă:

„Instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

25. Art. 373 alin. (1), (2), (5) din Codul de procedură civilă, în redacția în vigoare la momentul judecării cauzei în ordine de apel:

„(1) Instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

(2) În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

(5) Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.”

26. Art. 118 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă:

„(1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

(3) Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.”

27. Art. 121 din Codul de procedură civilă:

„Instanța judecătorească reține spre examinare și cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.”

28. Art. 130 alin. (1)-(3) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

(2) Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor.

(3) Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.”

29. Art. 2 din Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010:

„Termenii și expresiile utilizate în prezenta lege au următoarele semnificații:

defăimare – răspândire a informației false care lezează onoarea, demnitatea și/sau reputația profesională a persoanei;

răspândire a informației – proces de transmitere a informației către alte persoane (cel puțin către o persoană, exceptând persoana lezată);

informație – orice expunere de fapt, opinie sau idee sub formă de text, sunet și/sau imagine;

fapt – eveniment, proces sau fenomen care a avut sau are loc în condiții concrete de loc și timp și a cărui veridicitate poate fi dovedită;

judecată de valoare – opinie, comentariu, teorie sau idee care reflectă atitudinea față de un fapt, a cărei veridicitate este imposibil de dovedit;

judecată de valoare fără substrat factologic suficient – judecată de valoare care se bazează pe fapte care nu au avut loc sau pe fapte care au avut loc, dar a căror expunere este denaturată până la falsitate.”

30. Art. 7 alin. (1) și (2) din Legea nr. 64/2010:

„(1) Orice persoană are dreptul la apărarea onoarei, demnității și reputației sale profesionale lezate prin răspândirea relatărilor false cu privire la fapte, a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient sau prin injurie.

(2) Persoana lezată prin răspândirea unor relatări cu privire la fapte poate fi restabilită în drepturi dacă informația cumulează următoarele condiții:

- a) este falsă;
- b) este defăimătoare;
- c) permite identificarea persoanei vizate de informație.”

31. Art. 24 alin. (1) și (2) din Legea nr. 64/2010:

„(1) Reclamantul trebuie să dovedească următoarele:

- a) pârâtul a răspândit informația;
- b) informația îl vizează și este defăimătoare;
- c) informația constituie o relatare cu privire la fapte și este în esență falsă; sau
- d) judecata de valoare nu se bazează pe un substrat factologic suficient;
- e) existența și cuantumul prejudiciului cauzat.

(2) Pârâtul trebuie să dovedească următoarele:

- a) informația nu este defăimătoare și/sau nu îl vizează pe reclamant;
- b) informația constituie o judecată de valoare care se bazează pe un substrat factologic suficient;
- c) la momentul răspândirii informației, deși a luat toate măsurile de diligență, nu putea ști că prin acțiunile sale contribuie la răspândirea relatărilor false cu privire la fapte sau a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient;
- d) informația răspândită este de interes public.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

32. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, potrivit extrasului din e-mailul Zimbra cu adresa „mihaela.pirvu@justice.md”, copia deciziei din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată în mod electronic reprezentantului recurente Irina Valah, avocatului Dmitri Chiseev, la 13 iulie 2023 (f.d. 95). În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost predată orificiului poștal la 15 august 2023 (f.d. 106).

33. Studiind materialele dosarului, prin prisma normelor de drept aplicabile speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a

admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și de a remite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Centru, din motivele ce succed.

34. Conform avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătorești, o motivație și o analiză clară sunt cerințele fundamentale ale hotărârilor judecătorești și un aspect important al dreptului la un proces echitabil. Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze, că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate.

35. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, art. 6 CEDO garantează dreptul justițiabilului la o hotărâre motivată sub aspectul instituirii obligației instanțelor de judecată de a-și argumenta hotărârile adoptate din perspectiva unei analize ample a circumstanțelor pricinii. Îndatorirea de a motiva coerent și unitar hotărârea sub aspectul tuturor cererilor, fără a exista contradicții între motivare și dispozitiv, constituie o garanție pentru justițiabili, în fața eventualului arbitrar judecătoresc, fiind singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a putea exercita un eficient control judiciar.

36. Instanța de recurs consemnează că legea procedural civilă consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv. Aceasta dispoziție este edictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

37. Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului sunt datori să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

38. În acest sens, legiuitorul a investit apelul cu efect devolutiv, care presupune două limite raționale: *tantum devolutum quantum appellatum*, adică instanța de apel rejudecă în fapt și în drept, ceea ce apelantul a înțeles să atace din hotărârea primei instanțe, fiind o consecință a principiului disponibilității care guvernează procesul civil și *tantum devolutum quantum iudicatum*, unde instanța de apel efectuează o nouă examinare în fond, dar și exercită controlul judiciar complet, în fapt și în drept, asupra ceea ce a hotărât prima instanță.

39. Astfel, respectând principiile dreptului procesual civil, instanței de apel îi revenea o deosebită atenție de a determina toate componentele acțiunii civile, și în special obiectul acțiunii civile și temeiurile acesteia. Obiectul acțiunii civile îl

formează pretențiile reclamantului față de pârât, adresate instanței de judecată în scopul apărării propriilor drepturi și care reies din raportul material-litigios și în privința cărora instanța de judecată urmează să se expună prin hotărâre.

40. Prin urmare, instanța de judecată și de apel trebuie să determine raportul material-litigios dintre părți întru constatarea corectă a specificului obiectului acțiunii civile și temeiului acesteia. Subsecvent identificării raporturilor dintre părți, instanța de judecată urmează să stabilească obiectul probațiunii pe pricina dedusă judecății, circumstanță care presupune în sine conturarea faptelor juridice prin care se justifică pretențiile și obiecțiile părților și fără de care este imposibilă soluționarea justă a litigiului, iar în consecință să stabilească cui aparține sarcina probației.

41. La caz, analizând minuțios memoriul deciziei din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel nu a făcut o cercetare efectivă, completă și complexă a circumstanțelor cauzei, pronunțând o soluție nemotivată.

42. În acest sens, instanța de recurs învederează că, din conținutul pretențiilor formulate de către Irina Valah obiectul acțiunii îl constituie recunoașterea faptului defăimării, răspândirii informațiilor defăimătoare de către Igor Grosu, prin declarația „noi cunoaștem cum se comportă Irina Vlah și fratele ei, am auzit despre comportamentul ei. Domnia sa și-ar fi delapidat toate fluxurile financiare, atât bugetare, cât și nebugetare în Găgăuzia. Noi cunoaștem asta, și unicul ce vă pot spune, pentru noi corupții nu au naționalitate”, care ulterior a fost preluate și difuzate la 06 iulie 2021 de purtatul „www.gagauzyeri.md”, prin articolul intitulat „для нас коррупционеры не имеют национальности”. Subsecvent, reclamanta a solicitat obligarea lui Igor Grosu să-și ceară scuze publice de la Irina Vlah pentru răspândirea informațiilor care îi defăimează onoarea și demnitatea, publicarea dezmințirii acestor informații, precum și repararea prejudiciului moral.

43. Din conținutul cererii de chemare în judecată rezultă că, Irina Vlah și-a întemeiat acțiunea în baza Legii cu privire la libertatea de exprimare nr. 64 din 23 aprilie 2010.

44. În opinia Completului de judecată al Curții Supreme de Justiție, decizia instanței de apel este lacunară, întrucât instanța nu a analizat în mod efectiv elementele constitutive ale defăimării, astfel cum sunt acestea reglementate de art. 2, art. 7, art. 24 și art. 29 din Legea nr. 64/2010, limitându-se la afirmații generale privind statutul de persoană publică al reclamantei și limitele criticii admisibile. Curtea de Apel Chișinău nu a efectuat o separare clară între „afirmațiile privind fapte

verificabile” și „judecățile de valoare”, care necesită un anumit substrat factologic suficient.

45. La caz, instanța de apel nu a analizat dacă declarațiile lui Igor Grosu „și-ar fi delapidat toate fluxurile financiare, atât bugetare, cât și nebugetare din Găgăuzia” constituie relatări de fapte, care sunt susceptibile de a fi probate și, respectiv, dacă acestea au fost sau nu demonstrate. Simplul fapt că un subiect este mediatizat în presă nu exonerează instanța de obligația de a verifica existența unui nucleu factologic minim, astfel cum impune art. 24 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 64/2010.

46. De asemenea, instanța de apel nu a elucidat și nu a motivat faptul dacă afirmația pârâtului Igor Grosu, potrivit căreia reclamanta ar fi „delapidat fluxuri financiare” poate fi calificată ca simplă opinie politică sau constituie o acuzație de fapt. În jurisprudența CtEDO, în special în cauzele *Petrina c. României* (§ 36-39) și *Rubio Dosamantes c. Spaniei* (§ 46-48), Curtea a stabilit că acuzațiile care sugerează comiterea unor infracțiuni sau acte de corupție nu pot fi reduse la „critici politice”, ci necesită un grad înalt de diligență și un suport factologic adecvat.

47. La caz, instanța de apel a reținut în mod abstract că reclamanta este persoană publică și trebuie să tolereze un grad mai mare de critică, însă nu a explicat în ce măsură declarațiile pârâtului, la care face referire reclamanta, se încadrează în limitele criticii politice admisibile și în ce măsură sunt depășite aceste limite, prin formularea unor acuzații verificabile de corupție și delapidare. Curtea Europeană a menționat în cauza *A. c. Norvegiei* (hotărârea din 09 aprilie 2009, § 66-67) că libertatea de exprimare în context politic este largă, dar nu acoperă afirmații factuale grave lansate fără fundament probatoriu.

48. În cazul în care s-ar fi ajuns la concluzia că declarațiile pârâtului Igor Grosu sunt o expunere de fapte, acestea trebuiau probate. Deopotrivă, pârâtul trebuia să administreze probe pertinente care să demonstreze existența substratului factologic suficient pentru judecata de valoare.

49. Neefectuarea distincției dintre expunerea de fapte și judecățile de valoare, precum și neanalizarea acestor circumstanțe, constituie o omisiune esențială a instanței de apel de a examina cauza în mod complet și obiectiv.

50. De asemenea, Curtea de Apel Chișinău nu a examinat în mod distinct caracterul defăimător al afirmațiilor și nici nu a explicat de ce consideră că declarațiile pârâtului „nu poartă un caracter defăimător”, fără analiza criteriilor relevante: contextul declarației, impactul public, natura acuzațiilor, percepția medie a publicului, statutul persoanei criticate.

51. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că astfel de omisiuni afectează substanța controlului judiciar și echivalează cu o lipsă de motivare suficientă și examinare a cauzei sub toate aspectele.

52. Omisiunea de a analiza detaliat probele și a motiva în mod riguros soluția, nu permite părților să înțeleagă rațiunea pentru care instanța a respins acțiunea, or, motivarea nu reprezintă o simplă formalitate, ci o garanție a dreptului la un proces echitabil, consacrat de art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

53. Iar, lipsa unei analize riguroase a circumstanțelor speței și a unei motivări clare, pun în dificultate exercitarea unui control judiciar veritabil de către instanța de recurs.

54. La aspectul dat este imperioasă jurisprudența CtEDO în cauza *Hiro Balani vs. Spania*, în care Înalta Curte a notat că, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a articolului 6 § 1 din CEDO.

55. Articolul 6 § 1 din Convenție implică, din partea „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, a argumentelor și a probelor prezentate de către părți (*Perez c. Franței [MC]*, nr. 47287/99 din 12 februarie 2004, § 80; *Loupas c. Greciei*, nr. 21268/16 din 20 iunie 2019, § 37; *Capacchione c. Republicii Moldova* din 30 noiembrie 2021, § 19).

56. De asemenea, potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene pentru Drepturile Omului, acest articol obligă instanțele să își motiveze deciziile sale. Întinderea obligației de motivare poate varia în funcție de natura deciziei și trebuie analizată în lumina circumstanțelor fiecărei cauze. Fără a necesita un răspuns detaliat la fiecare argument invocat de către un reclamant, această obligație presupune, totuși, că o parte la procedura judiciară poate aștepta un răspuns specific și explicit la acele argumente care sunt decisive pentru rezultatul procedurii în cauză (*Paixão Moreira Sá Fernandes c. Portugaliei*, nr. 78108/14 din 25 februarie 2020, § 71 și cauzele citate în aceasta; *Caraman c. Republicii Moldova* din 16 februarie 2021, § 23).

57. În aceste condiții, instanța de recurs reține că se impune necesitatea casării deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel la Curtea de Apel Centru, întru elucidarea tuturor circumstanțelor importante pentru

soluționarea justă a cauzei. Numai o asemenea abordare poate asigura respectarea principiilor procesuale, a dreptului la apărare și la un proces echitabil.

58. În conformitate cu art. 440 alin. (3), art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat Irina Valah, reprezentată de avocatul Dmitri Chiseev.

Casează integral decizia din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Irina Vlah împotriva lui Igor Grosu, intervenient accesoriu administratorul paginii web „www.gagauzyeri.md” Igor Croitor, cu privire la apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale, repararea prejudiciului moral, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Centru, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni